

REFLEXIA PRIEBEŽNEJ PEDAGOGICKEJ PRAXE V MŠ 1 V AKADEMICKOM ROKU 2022/2023

Priebežná pedagogická prax v materských školách je prepojená s cieľmi a obsahom predmetu *Didaktika v predprimárnom vzdelávaní*. Prax prebiehala v zimnom semestri v rozsahu 33 hodín. Priebežnú pedagogickú prax v akademickom roku 2022/2023 absolvovalo 50 študentiek 2. ročníka programu Predškolská a elementárna pedagogika. Ďalšie dve študentky mali predmet zapísaný, ale z rôznych dôvodov nakoniec neboli klasifikované.

Priebežnú pedagogickú prax zabezpečovalo 16 cvičných učiteliek v 10 materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica. Na 1 cvičnú učiteľku pripadli niekedy aj 4 študentky, ideálne prerozdelenie však bolo v pomere 1:3. Toto sa nám podarilo zabezpečiť v 11 triedach.

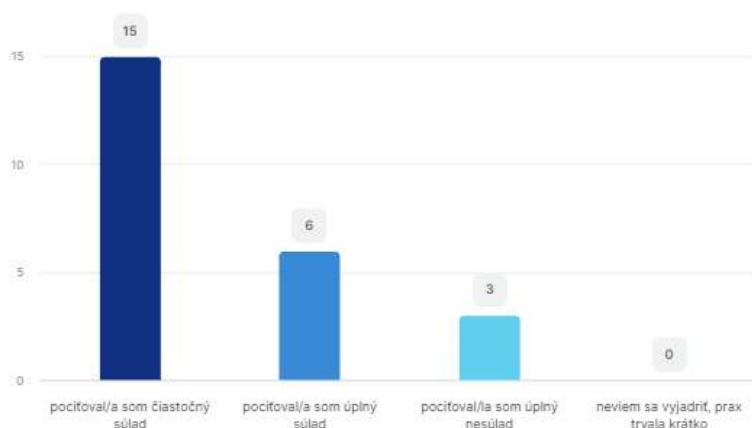
Reflektovanie priebežnej pedagogickej praxe sme snímali prostredníctvom on-line dotazníka na konci zimného semestra. Do dotazníkového šetrenia sa zapojilo celkom 24 študentiek, čo predstavuje 48 % študentiek, ktoré k praxi poskytli spätnú väzbu. Položkami dotazníka sme sledovali dva ciele:

1. Zistiť, či študentky evidujú súlad medzi výučbou na prednáškach a seminároch a tým, k čomu sú usmerňované na pedagogickej praxi.
2. Zistiť, či študentky vnímajú cvičné učiteľky ako zdroj obohatenia v rámci ich profesijnému rastu.
3. Zistiť, ktoré oblasti evidujú študentky ako silné miesta vo vedení pedagogickej praxe.
4. Zistiť, ktoré oblasti evidujú študentky ako slabé miesta vo vedení pedagogickej praxe.

Kľúčové zistenia

Na položku dotazníka, v ktorej mali študentky vyjadriť mieru súhlasu s výrokom, či pociťovali súlad medzi tým, čo sa učia na fakulte a tým, čo od nich očakávala cvičná učiteľka sme zaznamenali nasledovné odpovede: 6 študentiek (25 %) odpovedalo, že pociťovali úplný súlad medzi tým, čo sa učia na fakulte a tým, ako ich na praxi vedie cvičná učiteľka. 15 študentiek (62,5 %) konštatovalo čiastočný súlad. 3 študentky (12,5 %) pociťovali úplný nesúlad.

Graf 1 Stanovisko k výroku: Vyjadrite svoje stanovisko k výroku: Počas praxe som pociťoval/a súlad medzi tým, čo ma učia na fakulte a čo odo mňa očakávala cvičná učiteľka.

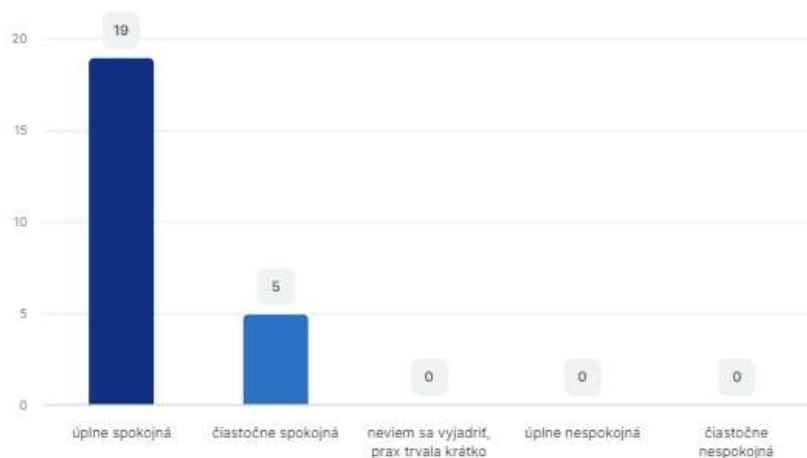
Študentky, ktoré pociťovali úplný, alebo čiastočný nesúlad medzi tým, čo sa učia na fakulte a tým, čo vyžadovala cvičná učiteľka špecifikovali, v ktorých oblastiach je pre ne tento nesúlad prítomný. Najviac študentiek, 8 – čo predstavuje 33,3% z celkového súboru respondentiek, vnímalo nesúlad v oblasti organizácie učenia v rámci dňa (radenie učebných situácií, vyvažovanie riadeného učenia a spontánnych aktivít detí). 3 študentky (12, 5 %) nesúlad vnímali v oblasti výberu organizačných foriem práce. 5 študentiek, napriek tomu, že isté diskrepancie pociťovali nedokázali ich konkretizovať. Konštatovali, že prax trvala krátko na to, aby tak dokázali urobiť. 2 študentky vnímali rozpor v oblasti projektovania učiva a 2 študentky zaznamenali rozpor v oblasti riadenia disciplíny v triede.

Za spokojnosťou, respektíve nespokojnosťou s priebehom pedagogickej praxe je schopnosť komunikácie a poskytovanie spätnej väzby cvičnou učiteľkou. Študentky konštatovali, že počas priebežnej praxe v zimnom semestri boli so spôsobom poskytovanej spätnej väzby prevažne spokojné, čo ilustruje graf nižšie. Úplnú spokojnosť v tejto oblasti vyjadrilo 75 % respondentiek (18 študentiek), čiastočnú spokojnosť komunikovalo 20, 8% opýtaných (5 študentiek). 1 študentka bola čiastočne nespokojná. Podobnú spokojnosť vyjadrili aj so spôsobom ako cvičná učiteľka viedla rozbor. V tejto položke 19 respondentiek (79 %) konštatovalo úplnú spokojnosť a 5 študentiek vyjadrilo čiastočnú spokojnosť – graf 3.

Graf 2 Stanovisko k výroku: So spôsobom, ako mi cvičná učiteľka poskytovala spätnú väzbu som bola.....(vyberte jednu odpoveď):

Graf 3 Stanovisko k výroku: So spôsobom, ako mi cvičná učiteľka viedla rozbor som bola (vyberte len jednu odpoveď):

Cieľom dotazníka bolo zistiť slabiny v oblasti spätnej väzby od cvičných učiteliek. Aj keď väčšina študentiek, ako vidieť v predchádzajúcom grafe, bola spokojná s poskytovaním spätnej väzby, niektoré výpovede v dotazníku naznačujú konkrétnejšie slabé miesta. Výpovede študentiek prezentujeme v tabuľke nižšie. Prezentované výroky v tabuľke farebne odlišujeme v zmysle konotácie, ktorú komunikujú. Zelené podfarbenie vyjadruje spokojnosť, študentky nevidujú slabiny, no zároveň tieto výpovede sú veľmi stručné, nekonkretizujú žiadnu kvalitu/vlastnosť spätnej väzby. Výpovede podfarbené žltou farbou sú konkrétnejšie, zachytávajú aspoň jednu pozitívnu vlastnosť spätnej väzby. Výpovede podfarbené ružovou farbou zachytávajú aj slabé miesta spätnej väzby. K týmto slabším miestam patrilo napríklad uprednostňovanie študentiek z pedagogickej a sociálnej akadémie, neprístupnosť iných, ako vlastných metód, či nedostatočné hľadanie variabilných postupov a stratégií vo výučbe.

Tabuľka 1 Odpovede respondentiek na požiadavku, aby opísali slabiny v poskytovaní spätnej väzby

Odpoveď	Počet výpovedí	Percentuálny podiel
žiadne	1	4.2%
neboli	1	4.2%
Nemyslím si, že boli nejaké slabiny.	1	4.2%
Nepocíťovala som slabiny v tejto oblasti.	1	4.2%
Nepocíťovala som žiadne	1	4.2%
Nie sú žiadne slabiny si myslím, cvičná učiteľka nám poskytla spätnú väzbu	1	4.2%
Slabiny neboli. Vždy sme sa o všetko otvorene rozprávali.	1	4.2%
Z môjho pohľadu žiadne.	1	4.2%
Žiadna	1	4.2%
Ziadne	1	4.2%
Nevidím v tom slabinu. Cvičná učiteľka poskytovala komplexnú a dobre rozsiahlu spätnú väzbu, dokonca nám pomáhala a dávala rady do ďalšej praxe.	1	4.2%
Nezachytila som nejakú slabinu v poskytovaní spätnej väzby. Cvičná pani učiteľka podávala konštruktívnu spätnú väzbu, či už v procese prípravy aktivít alebo po ich absolvovaní.	1	4.2%
Nepocíťovala som slabiny. Spätná väzba bola vždy konkrétna, podrobná a korektne podaná.	1	4.2%
Nepocíťovala som slabiny. Spätná väzba bola vždy konkrétna, podrobná a korektne podaná.	1	4.2%
Spätná väzba nastávala po každej praxi, bola veľmi objektívna a vždy obohacujúca. Nemám žiadne negatíva.	1	4.2%
Spätnú väzbu sme dostávali adekvátne.	1	4.2%
Spätnú väzbu nám cvičná učiteľka poskytovala primerane. Nezhadzovala nás, ani nás prehnane nechválila. Vyzdvihla naše silné stránky, zdôraznila slabšie stránky, snažila sa nám poradiť, ako niečo zlepšiť a podobne. Jej prístup bol profesionálny.	1	4.2%
Bola som zmätená, keď som v spätnej väzbe počula niečo úplne iné, ako sa učím v škole. Tiež si myslím, že mohla byť formulovaná prívetivejšie a konštruktívnejšie, často som sa cítila pod priamym tlakom a kritizovaná.	1	4.2%
častokrát ostávajú pri zaužívaných postupoch vyučovania, a nedávajú priestor pre nové, inovatívne metódy a formy vyučovania.. preto svoju spätnú väzbu častokrát upínajú len na ich postupy vyučovania	1	4.2%
Navrhnuť viac ako by sa to dalo zlepšiť, čo by sme mali napraviť, ako ináč sa to dá spraviť. Keďže som bola na praxi prvýkrát neviem presne čo ako chodí, a navrhnuť nejaké iné spôsoby by pomohli určite každej.	1	4.2%

Až tak veľa spätnej väzby som od svojej učiteľky nedostala , keďže prax netrvala tak dlho a ja sama som mala možnosť viesť v MŠ len veľmi málo učebných situácií.	1	4.2%
Spätaná väzba bola celkom pravdivá, učíme sa aj z chýb, menších pripomienok... Učiteľka hodnotila všetky časti, z môjho pohľadu dôkladne, ale nie vždy rovnocenne. Slabinu som však videla najmä v učiteľkinom pomerne výraznom uprednostňovaní už praxou skúsenej spolužiačky. Je jasné, že absolvent akadémie je úplne na inej úrovni, ako absolvent inej školy. No učiteľkin prístup bol úplne iný. Z tohto dôvodu som sa cítila neisto pri každom výstupe. Diskomfort + veľký rešpekt.	1	4.2%
Príliš všeobecné, málo konkrétneho. Iba pozitívne veci, žiadne pripomienky návrhy v čom sa môžem zlepšiť.	1	4.2%
Ako spomínam nižšie, myslím si, že naša cvičná pani učiteľka nám neposkytla úprimnú spätnú väzbu - myslím si, že sme sa snažili dať do prípravy a realizácie aktivít všetko, mohla nám povedať pozitíva alebo aj negatíva, ktoré by sme v budúcnosti neurobili. Prišlo mi, že málo s nami komunikovala.	1	

Záver

Na priebežnú pedagogickú prax do materských škôl študentky nastúpili 6.10.2022 (po úvodnej inštrukčii k BOZP a PO) a prax ukončili v druhom novembrovom týždni, dňa 11.2022. Pedagogická prax, ako sme už spomenuli, nadväzuje na predmet didaktika v predprimárnom vzdelávaní, kde študentky začínajú prenikať do problematiky didaktiky. Istú skúsenosť v tejto oblasti majú absolventky pedagogických a sociálnych akadémii, ktoré tak prirodzene do prostredia materských škôl vstupujú už s nejakou skúsenosťou. Študentky, ktoré túto skúsenosť nemali, častokrát komunikovali, že by potrebovali dlhší čas na zorientovanie sa. Ako jedna respondentka uviedla, mali by: *„len pozorovať, všimnúť si učiteľku ako vyučuje, čo všetko a ako sa dá robiť. Pretože už robí dlhší čas s deťmi, má omnoho viacej skúseností ako my, ktoré sme v škôlke v živote nepraxovali“*

Podobnú skúsenosť komunikovala aj iná študentka: *Bolo to pre mňa ako hodenie do studenej vody, keďže bez akejkoľvek skúsenosti bolo odo mňa odrazu žiadané pripraviť si učebné situácie pre deti, bez toho, aby boli komunikované predstavy cv. učiteľky alebo čo od nás vlastne čaká. To sa prejavilo aj na spätnej väzbe, ktorú som vnímala dosť negatívne, nakoľko to bola moja vôbec prvá skúsenosť s MŠ, ale mala som pocit, že k tomu tak nebolo pristupované a boli väčšie očakávanie, ktoré som prirodzene nedokázala naplniť.“*

Pre študentky je veľmi náročné zvládnuť prípravu a realizáciu výučby v materskej škole v priebehu krátkeho času (v MŠ školách sú študentky cca 1 až 1, 5 mesiaca), niektoré v tejto súvislosti vytykali, že: *„niektoré veci, ktoré by nám pomohli pri realizovaní praxe, ktoré by nám poskytli iný pohľad na vzdelávanie, sme sa učili až po praxi“*. Hoci študentky vnímajú ako negatívum, že prichádzajú na prax nedostatočne pripravené a nie sú schopné začať realizovať výchovno-vzdelávacie činnosti v krátkom čase, je potrebné zdôrazniť, že sa jedná o proces. Priebežná pedagogická prax v zimnom semestri predstavuje začiatok tejto cesty. Avšak niekedy študentky vnímajú formu písania príprav na výučbu ako jeden z najväčších problémov. Ilustruje to nasledovná výpoveď: *„Možno väčšia príprava v škole, aby sme boli schopné vypracovať prípravy na určitý čas dňa alebo na celý deň. Naše prípravy nemali žiadnu štruktúru, nevedeli sme ako si správne nachystať aktivity, ktoré by na seba nadväzovali a ktoré by boli pre deti vhodné.“* V tejto súvislosti však bude potrebné zvážiť mierne modifikácie v predmete

didaktika, avšak nie so zámerom priniesť študentkám záväznú šablónu príprav. Taktiež bude vhodné zamerať sa na význam úvodných rozborov cvičných učiteliek v zmysle naplnenia cieľov a voľby učebných stratégií vo výchovno-vzdelávacích činnostiach.

Avšak pracovať s učivom a naučiť sa tvoriť zmysluplné učebné situácie je cieľom spomínaných predmetov - priebežná pedagogická prax v MŠ a didaktika v predprimárnom vzdelávaní. Dôležité je pre nás poznanie, že mnohé cvičné učiteľky vytvorili pre študentky veľmi pozitívnu a priateľskú klímu „*Osobne som s praxou v tomto semestri veľmi spokojná. Pomohla mi bližšie sa oboznámiť s prostredím MŠ a spoznať režim, v akom funguje. MŠ Kremnička, do ktorej som chodila na prax ponúka naozaj príjemné a rešpektujúce prostredie, do ktorého som sa vždy rada vracala.*“ Študentky ocenili, že si môžu vyskúšať rolu učiteľky: „*Veľmi som vďačná, za príležitosť mať prax v MŠ a vyskúšať si, aké je písanie príprav ale aj realizácia činností s deťmi.*“

Dotazník pre študentky bol zaslaný na konci zimného semestra a aj keď sa do neho zapojilo 48% študentiek môžeme konštatovať, že sme od študentiek získali veľmi cennú spätnú väzbu. Pre nás je cenné poznanie, že študentky veľmi citlivo vnímajú to, čo im komunikujeme na prednáškach a seminároch. Zároveň reflektujú pedagogickú prax a upozorňujú na to, čo by mohlo byť v budúcnosti zlepšené. Na zlepšenie v oblasti spolupráce s materskými školami vyzvala študentka týmto výrokom: „*Tiež by bolo možno dobré, keby naša fakulta spolupracovala s MŠ, kde praxujeme a ponúkala im iný pohľad na vyučovanie v MŠ. Viackrát som to v tomto dotazníku spomenula, ale veľa krát sa nám stalo, že na seminároch v škole sme sa zaoberali aj takým inovatívnym učením a prístupom, čo pani učiteľky v MŠ neuplatňovali a asi o tom ani nechceli počuť. Ale ďakujeme za príležitosť byť na praxi:)*“